Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

Asia: EU;kemikaalit;Reach-asetuksen liitteen XVII mukainen lyijyhauleja koskeva rajoitus

Aihe: Ympäristövaliokunta tiistai 09.06.2020 klo 10:00 / E 63/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

Asia: E 63/2020 vp Valtioneuvoston selvitys: EU; Kemikaalit; REACH-asetuksen liitteen XVII mukainen lyijyhaulien kosteikkokäyttöä koskeva rajoitusehdotus

Lausunnon antaja:
Jussi Partanen - Suomen Metsästäjäliitto ry
Metsästysampumapäällikkö, Metsästäjäliitossa vuodesta 2011
Poliisihallinto ampuma-aselautakunta (jäsen)
FACE Ammunition Working Group (Suomen edustaja)
Ampumaharrastusfoorumi (puheenjohtaja)
Metsästysammunnan kilpailutyöryhmä (puheenjohtaja)
Metsästysammunnan ABC -hankkeen vetäjä (MMM)
MMM Ampumaratojen ympäristölupahanke (Ohjausryhmä)

LAUSUNTO KOSKIEN EU; Kemikaalit; REACH-asetuksen liitteen XVII mukaista lyijyhaulien kosteikkokäyttöä koskevaa rajoitusehdotusta

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa:

Heti aluksi haluamme todeta, että REACH-asetus soveltuu äärimmäisen huonosti kuluttajien, tässä tapauksessa metsästäjien ja urheiluampujien käytön ja hallussapidon rajoittamiseen lyijyhaulipatruunoiden kohdalla. Komission kaavailemat rajoitukset kohtelevat Euroopan unionin kansalaisia epätasa-arvoisesti ja ovat ristiriitaisia "paremman sääntelyn"-politiikan kanssa, vaikka rajoitusten tulisi ehdottomasti perustua siihen. Pitäisimme parempana sellaista rajoitusta, joka on oikeassa suhteessa riskeihin ja olisi lisäksi käytännöllinen metsästäjien ja valvontaviranomaisten kannalta.

Komission uusin esitys asiassa julkaistiin torstaina 4.6.2020. Se on toistaiseksi saatavana vain englanninkielisenä, mutta liitteessä *Annex II - Changes to EC proposal_SML.doc* on Suomen Metsästäjäliiton tekemät huomiot ja korjausehdotukset kyseiseen rajoitusehdotukseen.

Sinällään ei ole yllättävää, että keskustelu REACH-komiteassa ei etene komission ympäristöosaston (DG ENV) haluamalla tavalla. Tämä johtuu siitä, että nykyisessä komission ehdotuksessa ei otettu huomioon kemikaaliviraston vaihtoehtoa ja otettiin käyttöön

1. **Ramsarin sopimukseen (vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskeva yleissopimus) perustuva kosteikkojen erittäin**

laaja määritelmä on liian monimutkainen tämän asetuksen kannalta metsästäjien ja lainvalvojien ymmärtämiseen kentällä. Oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna on tärkeätä huomata, että väliaikaisen veden pinta-ala (neliömetri), joka ilmestyi sateen jälkeen muuten kuivaan peltokenttään, vastaa "kosteikkoa" Ramsarin sopimuksen kosteikkomääritelmän mukaisesti. Ei ole metsästäjien ja lainvalvojien kannalta ymmärrettävää, jos kosteikko määritetään tällä tavalla. Lisäksi ei ole ymmärrettävää soveltaa kiinteää 100 m puskurivyöhykettä tämän väliaikaisen veden alueelle. Komissio ei ole ottanut huomioon näitä seikkoja ehdotuksessaan.

Suomen kannalta suurin ongelma on kosteikon määritelmä, joka perustuu Ramsarin sopimukseen. Suomen Metsästäjäliiton tekemien karttasimulaatioiden (mallikarttojen) perusteella Ramsar-määritelmä tekisi mahdottomaksi lyijyhaulipatruunoilla metsästämisen Suomessa. Mielestämme lyijyhaulien käyttörajoitus tulisi sitoa näkyvään veteen ja metsästämiseen niillä alueilla, jotka ovat todellisia vesilintujen elinympäristöjä.

Metsästäjäliiton mielestä tulisi etsiä uusi selkeä vaihtoehto määritellä kosteikko. Esimerkiksi Suomen riistakeskus on esittänyt Inspire Hy rantaviivaan perustuvaa määritelmää. Inspire Hy voisi olla sellainen.

2. Kiinteät puskurivyöhykkeet kosteikkojen ympärillä (joita ECHA ei suositellut).

Komission ensimmäisessä esityksessä kiinteä puskurivyöhyke oli aluksi 400 metriä, sitten 300 metriä ja nyt viime viikolla se muuttui 100 metriin. Muutos on kosmeettinen ja merkityksetön. Rajoitus tulisi olla sidottu näkyvään veteen ja siihen, että ampuuko metsästäjä todella kohti vesialuetta. Jos metsästetään vesilintuja, on todennäköistä, että metsästäjällä on lyijyttömät haulipatruunat käytössä ja näin ollen vaaraa lyijyhaulien päätymisestä vesilintujen elinympäristöön ei ole. Puskurivyöhykkeen lähtökohta ei voi olla luottamuksen puute kansalaiseen tai viranomaisen valvonnan järjestämisen vaikeus.

3. Lyhyt siirtymäaika (jopa lyhyempi kuin mitä ECHA suositti).

Komission ehdotuksessa on 24 kuukauden siirtymäaika ja se tarjoaa maille, joilla on pinta-alastaan vähintään 20 prosenttia Ramsar-määritelmän mukaista kosteikkoa ja jotka suostuvat kansallisella päätöksellä lyijyhaulien totaalikieltoon 36 kuukauden siirtymäaikaa. Tämä jo itsessään asetta Euroopan unionin jäsenvaltiot epätasa-arvoiseen asemaan. Suomen ei tule missään nimessä suostua tähän. Todellista sosioekonomisten vaikutusten arviointia ei ole tehty.

4. Epämääräinen lyijyhaulien hallussapidon kieltäminen, joka kriminalisoi automaattisesti metsästäjät

Myös tämä kohta kohtelee EU:n kansalaisia epätasa-arvoisesti. Suomalaiseen metsästyskulttuuriin on aina kuulunut liikkuva metsästys. Metsästyspäivän aikana voidaan liikkua vaihtelevassa maastossa kymmeniä kilometrejä. Koska Ramsar-määritelmä itsessään on tavalliselle kansalaiselle epäselvä, metsästäjän on mahdotonta tietää, koska hän liikkuu alueella, jossa ei saa olla hallussa lyijyhaulipatruunoita. Tämä niin sanottu syyllisyysolettama on mielestämme väärä lähestymistapa.

Ampumaradat

Ampumaradat tulisi jättää rajoitusehdotuksen ulkopuolelle. Suomessa on kansallisen lain vaatima ampumaratojen ympäristölupajärjestelmä, joka minimoi ampumaratojen ympäristöhaitat. Suomi tarvitsee laajan ampumarataverkoston. Sillä turvataan muun muassa metsästäjien riittävä ampumaharjoittelu. Harjoittelu turvaa myös eettisen riistalaukauksen.
Lyijyhaulien käyttökielto ja ympäristölupakäytäntö muodostaisivat yhdessä ampumaradoille tarpeettomia päällekkäisiä hallinnollisia käytäntöjä.

Lyijyn terveysvaikutukset

Lyijy on haitallinen raskasmetalli ja sille altistumista tulee välttää. Tutkimuksissa ei kuitenkaan usein erotella metallista lyijyä esimerkiksi lyijypölystä. Myös väitteet siitä, että lyijyhaulit sirpaloituvat osuessaan riistaan niin pahasti, että lihaa ei voida enää puhdistaa lyijystä ovat kiistanalaisia. Esimerkiksi Livsmedelsverketin tutkimusraportissa on verrattu kiekkopatruunalla ja oikealla metsästyspatruunalla ammuttuja variksia (*Livsmedelsverkets rapportserie nr 18/2014 Bly i viltkött, del 1 – Ammunitonsrester och kemisk analys s 41).* Kiekkopatruunalla ammuttuja variksia ei saatu normaalilla lihankäsittelyllä puhtaaksi lyijystä, mutta varsinaisilla metsästyspatruunoilla ammutut varikset saatiin. Metsästyspatruunoiden lyijyhauleja pinnoitetaan tänä päivänä eri materiaaleilla muun muassa kuparilla ja nikkelillä. Lisäksi hauleihin lisättävän antimonin määrä vaikuttaa haulin kovuuteen. Tämä on kuitenkin asia, jota ei tutkittu riittävästi eikä asiaa ole yleensä tutkimuksissa edes huomioitu.

Rajoituksen taloudellinen merkitys

Kuten perusmuistiossa sanotaan: *Yksityiskohtaisempia ja erityisesti Suomea koskevia sosioekonomisia vaikutuksia ei ole lyijyhaulien käyttöä kosteikoilla koskevan rajoituksen arvioimisen yhteydessä selvitetty.* On selvää, että sosioekonomiset vaikutukset ovat selvästi laajemmat, kuin mitä on esitetty ja esimerkiksi vaihtelu yksittäisten metsästäjien/urheiluampujien välillä voi olla merkittävä (uusi teräshaulikoeistettu haulikko, korvaavat patruunat yms.). Tästä on esitetty laskelmia liitteessä
Call for evidence_ECHA_FHA_16.12.2019.doc

Suomen kannalta rajoituksen suhteen on selvittämättä sen vaikutukset metsätalouteen. Metsähallitus salli jo 2018 kovilla haulimateriaaleilla metsästämisen alueillaan. Metsähallitus hallinnoi kuitenkin vain noin 30 prosenttia Suomen pinta-alasta. Teräshaulien käytön vaikutus metsäteollisuudelle tulisi selvittää ensi tilassa.

Lisäksi komission rajoitusehdotus jättää edelleen epäselväksi koskeeko lyijyhaulirajoitus kosteikolla ja sen lähialueilla myös viranomaisia (esimerkiksi poliisi, puolustusvoimat).

Tämän lausunnon liitteinä on myös Suomen Metsästäjäliiton 16.12.2019 Euroopan kemikaalivirastolle "Call for evidenceä" varten jätetyt dokumentit. Liitteet ovat luottamuksellisia ja vain viranomaiskäyttöön.

Riihimäellä 8.6.2020

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Jaakko Siipola
Toiminnanjohtaja

Jussi Partanen
Metsästysampumapäällikkö

Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund r.y.
(Kinturinkuja 4) PL 91, 11101 Riihimäki
Puh. 010-841 0050 suomen@metsastajaliitto.fi

www.metsastajaliitto.fi